

Erlend Loe

Doppler

≡ KNIHA ZLIN

FLEET

Erland Loe

Doppler

Copyright © Cappelen Damm AS, 2004
Translation © Kateřina Křišťůvková, 2007, 2017

ISBN 978-80-7473-539-4 (PDF)

*The woods are lovely, dark and deep.
But I have promises to keep,
And miles to go before I sleep,
And miles to go before I sleep.*

Robert Frost

Listopad

Můj otec je mrtvý.

A včera jsem skolil losa.

Je to tak.

Bylo to buď on, nebo já. Měl jsem strašlivý hlad. Popravdě začínám být vyzáblý. Předchozí noc jsem sešel do údolí Maridalen a sebral jsem tam na jednom statku seno. Nožem jsem rozřízl balík a nacpal si senem batoh. Pak jsem si chvílku pospal a za úsvitu se vydal k rokli východně od tábora, seno jsem rozložil jako návnadu na místo, které jsem si už dávno vyhlédl jako perfektní stanoviště pro útok ze zálohy. Potom jsem několik hodin ležel na okraji rokle a čekal. Víím, že tu jsou losi. Viděl jsem je. Dokonce byli úplně nahoře u stanu. Plahočí se po stráni a řídí se svými vlastními více či méně racionálními vnuknutími. Pořád v pohybu, losi. Zdá se, že si myslí, že jinde je to lepší. A možná mají pravdu. Nakonec ale přece jeden přišel. Samice. S mládětem klusajícím v závěsu. Přítomnost mláděte mě trochu vyvedla z míry. Byl bych raději, kdyby tu nebylo. Jenže tu bylo. A vítr foukal správným směrem. Dal jsem si nůž do pusy, ne ten malý, ale ten velký, tedy tesák, a čekal jsem. Losi se

pomalou šourali ke mně. Popásali se přitom na borůvčí a mladých břízkách dole v roklině. A nakonec tu stála. Přímou pode mnou. Zatraceně velká. Losi jsou velcí. Člověk snadno zapomene, jak jsou velcí. A pak jsem jí skočil na záda. Přirozeně jsem si postup promítl v hlavě stokrát. Předpokládal jsem, že se jí to nebude líbit a že se bude snažit utéct. A taky že ano. Ale než se dokázala rozběhnout, zabořil jsem jí do hlavy nůž. Jediným mocným máchnutím projel nůž losí lebkou a do mozku a trčel odtamtud jako poněkud zvláštní klobouk. Seskočil jsem a odplížil se do bezpečí na velký kámen, zatímco losici běžel hlavou její život: ty krásné časy s dostatkem potravy, lenivé letní dny zalité sluncem, krátké období podzimní zamilovanosti do losího samce a následná osamělost. Porod a radost z pokračování genů, ale také otravné zimní měsíce předchozích let a nepokoj, neklidný prvek, o němž si, co já vím, možná myslela, že se ho ráda zbaví. To vše se jí promítlo během několika vteřinek, než padla k zemi.

Nehýbal jsem se a chvíli jsem se na ni díval, a také na mládě, které neuteklo, nýbrž teď stálo u své mrtvé matky a moc nechápalo, co se stalo. Pocítil jsem záchvěv něčeho odporného a podivného. I když tady venku bydlím už nějakou dobu, zabíjím poprvé, a teď jsem zabil obrovské zvíře, nejspíš největší v Norsku, a zcela v rozporu se svou dobrou vůlí jsem brutálně narušil přírodu a pravděpodobně si z ní vzal víc, než jsem schopen jí vrátit, přinejmenším v krátkodobém výhledu, a to se mi nijak zvlášť nelíbilo. Všechno by mělo být nejlépe jaksi v rovnováze. Ale hlad je hlad a na vracení prostě

dojde postupně, pomyslel jsem si, seskočil z kamene a odehnal mládě. Pak jsem vytáhl nůž z lebky a rozřízl mrtvé losici břicho. Vyvalila se na mě hromada vnitřností a já si odkrojil kousek pupku a snědl ho syrový. Na místě. Po indiánsku. To, co jsem zvládl, jsem potom nařezal na menší kusy a některé z nich jsem odnesl ke stanu. Tam jsem si vzal sekýru, vrátil se a naporcoval zbytek. Do večera jsem dostal do tábora celé zvíře. Na ohni jsem si opekl velké kusy masa a poprvé po několika týdnech jsem se dosyta najedl. Zbytek jsem pověsil do primitivní udírny, kterou jsem si postavil v posledních dnech. Potom jsem usnul.

A když jsem se dneska vzbudil, slyšel jsem před stanem to mládě. Pořád ho slyším. Neodvážuju se vstát. Nedokážu se mu podívat do očí.

Nedokážu ale ani ležet. Potřebuju mléko. Nízkočuné mléko. Bez mléka nefunguju. Jsem pak vznětlivý a popudlivý. A dobře vím, že kvůli mléku musím sejít mezi lidi. Proto si mléko obstarávám nerad, jenomže mít ho prostě musím. A tak občas jako obyčejný člověk chodívám do supermarketu ICA v budově Ullevaalského stadionu. Dřív jsem tam chodíval mnohem častěji, neřkuli denně, ale potom, co jsem jaksi, potom, co jsem se odstěhoval do lesa, protože právě to se stalo, bydlím teď v lese, tam chodím stále méně a méně. Jedním z důvodů je to, že nemám peníze. Navíc nechci potkávat lidi. Hnusí se mi. Víc a víc. Ovšem mléko mít musím. Můj otec také pil mléko. Ale teď je mrtvý.

Pořád slyším před stanem to losí mládě. Neodbytně a hlučně mě obviňuje. Snaží se mě zdeptat. Zalézám ještě hlouběji do spacáku a zatahuju zip tak, že mezi mnou a zbytkem světa zůstává jen otvor. Já nemůžu ven a svět nemůže dovnitř, ležím tu tichounce jako dítě a chvíli se tvářím jakoby nic. Jenže mládě se nevzdává. Stojí tam a stojí. A já musím čurat. Proboha, je to jenom losí mládě, říkám si. Proč bych měl mít já, dospělý člověk, špatné svědomí kvůli tomu, že jsem zabil losa? Tak to v přírodě chodí. To se musí mládě naučit a může být rádo, že ho to naučím já, Doppler, a ne nějaký ještě bezohlednější maník, co by ho možná vzal jedním vrzem.

Jdu se ven vyčurat. Jako vždycky na stejné místo. Na plochý kámen pod stanem. Odsud bývá obvykle vidět celé město a fjord, ale teď ne, protože je mlha. A mládě úplně ignoruju. Prostě se tvářím, jako by tam nebylo. Napjatě mě sleduje, jak čurám. Snažím se stát k němu zády, jenže ono už ze mě kousek zahlédlo a chce vidět víc. Popostoupí a dívá se z nového úhlu. Pootočím se, ale mládě mě následuje. Jako by se chtělo přesvědčit, že vidělo správně. Jako všichni ostatní. *Story of my life*. No jo, krucinál, říkám a obracím se k němu s kalhotami spuštěnými ke kolenům a se zdviženýma rukama. Tak se podívej, vyzývám ho. Je to takhle lepší? Stačí ti to? Spokojený?

Jenže ten drzý malý plížil spokojený není. Zírá. A já si zase nenechám od losů líbit každou pakárnu. Popadám sekuru zaseknutou na dosah ve stromě a velkou silou ji vrhám po mláděti. To uskakuje a vbíhá mezi stromy.

Život mě naučil, že když se snažím skrývat pravdu, špatně to dopadá, proto to raději řeknu rovnou: mám velký úd.

Je to tak.

Mám nápadně, neřkuli extrémně velký pohlavní orgán.

Superčuráka, stručně řečeno.

Mám ho odjakživa. Je velký. Jinak se to říct nedá. Je dlouhý a těžký. A tlustý. Prostě velký.

Ve škole mi říkali Doppler s čurákem.

To je naštěstí už dávno. Už na to nemyslím. Ale zraňovalo mě to. Měl jsem přece i jiné vlastnosti a přál jsem si, aby si lidé všímali právě jich.

Doppler s čurákem.

Tahle vzpomínka mě v podstatě dost popuzuje. Dlouho se mi nevybavila. Zastranej los. Jestli se vrátí, rozseknu mu lebku.

Včera jsem byl bez mléka. Celý den jsem honil to zatracené mládě. Poté, co jsem ho zahnal do lesa, se samozřejmě celkem rychle vrátilo. A k mému podráždění postávalo hodiny před stanem. Podobně jako studenti na sogneské střední škole – té, co vypadá, jako by byla navržena s myšlenkou, že by mohla odlehčit libovolnému gulagu. Léta jsem kolem ní jezdil na kole. A teď ji vidím dalekohledem – když se mi chce a když není mlha. Studenti postávají na nárožích v dojemně nepohodlných pozicích a přitom se snaží vykouřit toho do zazvonění co nejvíc. Kdyby mělo mládě přístup k cigaretám, dvakrát by se nerozmýšlelo. Je opuštěné, začíná

mu docházet, že svět je krutý, a nevidí žádnou budoucnost ani smysl čehokoli. Je to od něj samozřejmě nezralé přenášet frustraci na mě, ovšem co jiného lze čekat? Je to přece jenom dítě.

Po chvíli nicméně pohár přetekl, dítě nedítě. Ve vši tichosti jsem se oblékl k lovu a vyřítil se ze stanu se sekýrou zvednutou k úderu, ale ten prťous mi zase unikl. Několik hodin jsem ho honil po okolních stráních. Byli jsme na Vettakollenu, dole u jezera Sognsvann, a dokonce skoro nahoře u Ullevålseteren. Navigace mi ukázala, že jsme urazili téměř padesát kilometrů průměrnou rychlostí víc než dvanáct kilometrů v hodině. Lesem a kopcovitým terénem. Než jsem se vrátil ke stanu, úplně vyčerpaný, setmělo se. A když se krátce nato mládě opět objevilo, už jsem na to neměl. Kapituloval jsem. Spali jsme ve stanu spolu. Mládě vydávalo překvapivě mnoho tepla. Po velkou část noci jsem ho používal jako polštář, a když jsem se dneska vzbudil, hleděli jsme vleže na sebe s takovou blízkostí a intimitou, jakou jsem nezažil snad ani s lidmi. Myslím, že jsem ji nezažil ani se svou ženou. Ani v začátcích našeho vztahu. Byla to fakt bomba. Omluvil jsem se mláděti, že jsem mu zabil matku, a ujistil ho, že se už nemusí bát a že odteď může přicházet a odcházet, jak se mu zachce.

Mládě neříká přirozeně nic. Jen se na mě dívá velkýma důvěřivýma očima.

Je skvělé mít někoho, kdo neumí mluvit.

Včera jsme celý den leželi ve stanu a povídali si. Dal jsem mláděti vodu a přinesl mu větve se šťavnatou